

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALouden JA HALLINNON ALA

OPINNÄYTETÖIDEN TOIMEKSIANTOJEN KARTOITUS POHJOIS-SAVOSSA

TEKIJÄ:

Ville Haanpää

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Ville Haanpää	
Työn nimi Opinnäytetöiden toimeksiantojen kartoitus Pohjois-Savossa.	
Päiväys	02.06.2020
Sivumäärä/Liitteet	33/1
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Savonia-ammattikorkeakoulu. Aiheen taustalla oli tarve ja halu helpottaa ja tukea opiskelijoita opinnäytetyön aiheen valinnassa. Tavoitteena oli tehdä selvitys viime vuosina tehdyistä opinnäytetöiden aiheista ja kartoittaa potentiaalisten toimeksiantajien tutkimus- ja kehittämisprojektien tarpeita Pohjois-Savossa.</p> <p>Opinnäytetyön tietoperustassa tarkasteltiin ammattikorkeakoulujen tehtävää, työelämälähtöisyyttä sekä opinnäytetöiden merkitystä työelämäyhteistyön toteutumisessa. Lisäksi selvitettiin, miten paljon ammattikorkeakouluissa ja erityisesti Savonia-ammattikorkeakoulussa tehdään opinnäytetöitä toimeksiantoina. Tietoperustassa käsiteltiin myös tulevaisuuden osaamistarpeita.</p> <p>Opinnäytetöiden ajankohtaisten teema-aiheiden kartoituksen ja yhteistyökumppaneille lähetetyn tarvekartoituksen tulosten välillä oli havaittavissa yhdenmukaisuutta. Tulokset eivät kuitenkaan olleet suoraan vertailukelpoisia, sillä niissä käytetty tiedonkeräysmalli oli eriävä. Ajankohtaisten teema-aiheiden kartoituksen avulla saatiin rakennettua yleiskuva viime vuosien suosituimmista aiheista liiketaouden alalla Savonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyö julkaisuissa. Yhteistyökumppaneille lähetetyn tarvekartoituksen tuloksena saatiin kerättyä 21 potentiaalista opinnäytetyön toimeksiantajaa yhteensä 141 opinnäytetyön aiheelle. Lisäksi tarvekartoituksen yhteydessä vastaajat ilmoittivat mielenkiinnostaan toimia yhteensä 101 opintojaksojen yhteydessä suoritettavan projektiaiheen toimeksiantajana.</p> <p>Mikäli Savonia-ammattikorkeakoulu hyödyntäisi tarvekartoituksessa saadut tulokset, on tehdyllä työllä vaikuttavuutta oppilaitoksen työelämälähtöisyyden ja työelämäyhteistyön vahvistumisessa. Säännöllisen ajankohtaisten teema-aiheiden tilastoinnin tarpeellisuutta ja toteutuskeinoja olisi hyvä pohtia oppilaitoksen tasolla. Tarvittavan jatkotutkimuksen aiheiksi nousi seuraavat kysymykset: Olisiko vastaavanlaisen tarvekartoituksen ja ajankohtaisten teema-aiheiden kartoittamisen suorittaminen vuosittain hyödyllistä? Voisiko vastaavanlaisella kartoitusmallilla olla merkittävä vaikutus alueelliseen työ- ja elinkeinoelämän kehittämiseen, jos malli otettaisiin käyttöön myös muilla opintolinjoilla? Voisiko vastaavalla kartoitusmallilla olla vaikutusta valtakunnallisesti, jos vastaavaa mallia hyödynnettäisiin myös muissa oppilaitoksissa?</p>	
Avainsanat Opinnäytetyö, ajankohtaiset teema-aiheet, tarvekartoitus, tutkimus- ja kehittämistoiminta, työelämälähtöisyys, työelämäyhteistyö.	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration	
Author(s) Ville Haanpää	
Title of Thesis Gathering partners for thesis projects in Northern Savo	
Date 02.06.2020	Pages/Appendices 33/1
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this project was to help and support students in their thesis process. The focus was to make it easier to find a thesis topic. The objective was to research on thesis topics in recent years and to make a survey on current needs of research and study projects in North Savo.</p> <p>The theory part of this thesis discusses the mission of universities of applied sciences and the working life oriented education. Cooperation with working life and universities of applied sciences and its realisation in form of thesis projects was studied. The number of thesis projects made with partners or clients nationwide and especially in Savonia University of Applied Sciences was examined. The thesis also studies the future working life competence needs.</p> <p>The results of the research on the thesis topics in recent years and of the needs assessment survey were compared. There were similarities in the results. The results were not fully comparable due to different information gathering methods. With the research it was possible to build an overview of the thesis topics in business in recent years based on recent publications of Savonia University of Applied Sciences. The needs assessment of research and study projects resulted in 21 potential partners for thesis projects in a total of 141 potential projects. The needs assessment also resulted in 101 potential research and study projects to be carried out within study modules.</p> <p>If Savonia University of Applied Sciences utilises the gathered information it will have a positive effect on cooperation with working life and strengthen the working life orientation in thesis projects. The need for regular data gathering of topical subjects and the means gathering the data should be considered within the university of applied sciences. More research should be conducted in the following questions: Would it be beneficial to do a needs assessment survey among partners and gather data of current thesis topics annually? Could a similar method have a significant positive impact on the local working and economic life if it was carried out in all fields of Savonia University of Applied Sciences? Could a similar method have a positive effect nationwide if the method was carried out also in other universities of applied sciences?</p>	
<p>Keywords</p> <p>Thesis, Topical subjects, Needs assessment, Research and study, Working life oriented education, Cooperation with working life.</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	AMMATTIKORKEAKOULUJEN TYÖELÄMÄLÄHTÖISYYS.....	6
2.1	Työelämälähtöisyys ammattikorkeakouluissa	6
2.2	Työelämälähtöisyys ja työelämäyhteistyö opinnäytetyön toteuttajana	9
2.3	Opinnäytetöiden työelämälähtöisyyden toteutuminen ammattikorkeakouluissa	10
2.4	Tulevaisuuden osaamistarpeet	14
3	OPINNÄYTETÖIDEN AIHEIDEN KARTOITUS	16
3.1	Tehtävän kartoituksen eteneminen	16
3.2	Opintotarjonta ja tarjottava osaaminen	17
3.3	Ajankohtaiset teema-aiheet.....	17
3.4	Tarvekartoitus yhteistyökumppaneille	22
3.5	Saatujen tulosten vertailu	26
4	LOPPUTULOS JA POHDINTAA.....	27
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	29
	LIITE 1: TARVEKARTOITUS KYSELYN KYSYMYKSET.....	30

1 JOHDANTO

Ammattikorkeakouluopintojen aikana opiskelijoita suositellaan miettimään opinnäytetyön aiheita jo hyvissä ajoin ennen varsinaisen opinnäytetyöprosessin aloittamista. Opinnäytetyön aiheeksi suositellaan valitsemaan aihe, joka opiskelijaa kiinnostaa ammatillisessa mielessä. Opiskeltavat kurssit ja projektit sekä suoritettavat perus- ja ammatilliset työharjoittelut ovat usein hyvä liitoskohta tälle pohdinnalle. Opinnäytetyön aiheen valitseminen ei ole välttämättä aina helppoa. Ongelmaksi voi muodostua esimerkiksi mielenkiintoisen aiheen löytyminen tai ettei opiskelijaa kiinnostavalle aiheelle löydy toimeksiantajaa.

Tämän opinnäytetyön aiheena on opinnäytetöiden ajankohtaisten teema-aiheiden kartoittaminen. Toimeksiantajana opinnäytetyölle on Savonia-ammattikorkeakoulu. Toimeksiantajan toiveena on saada kartoitus ajankohtaisista opinnäytetöiden teema-aiheista, jota opinnäytetyövaiheessa olevat opiskelijat voisivat käyttää apuna omassa opinnäytetyöprosessissaan. Ajankohtaisten opinnäytetöiden aiheiden kartoittaminen ennalta voisi auttaa opiskelijoita aiheen valinnassa ja siten helpottaa sekä nopeuttaa opinnäytetyöprosessia.

Kun aiheesta käytiin toimeksiantajan kanssa palaveria, päädyttiin toteuttamaan kartoitus ajankohtaisista opinnäytetyöaiheista sekä laatimaan tarvekartoitus yhteistyökumppaneille. Ajankohtaisten aiheiden kartoittaminen tehtäisiin keräämällä tietoa siitä, minkälaisia opinnäytetöitä lähivuosina on tehty. Opinnäytetöiden kartoitus tehtäisiin myös opintotarjontaa silmällä pitäen. Kartoituksen jälkeen lähetettäisiin yhteistyökumppaneille tarvekartoituskysely, jonka perusteella voidaan selvittää myös yhteistyökumppaneiden ajankohtaiset tarpeet.

Kun opinnäytetöiden ajankohtaiset teema-aiheet on kartoitettu ja yhteistyökumppaneiden tarvekartoitus on tehty, luodaan tuloksista listaus. Tätä listausta voivat hyödyntää opinnäytetyöprosessissa olevat opiskelijat. Tämä sisältäisi selkeän listauksen opintojen aihepiireistä sekä niiden ajankohtaisista teema-aiheista. Lisäksi tarjolla olisi näihin aiheisiin liittyen valmiita yhteistyökumppaneita, jotka voisivat toimia toimeksiantajana. Näin lopputulokseksi saataisiin ikään kuin ajankohtaisten opinnäytetyöaiheiden ideapankki, jossa olisi esillä myös potentiaalisia toimeksiantajia. Tästä olisi apua etenkin niille opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneet jostain listatusta aiheesta, mutta eivät ole löytäneet sopivaa toimeksiantajaa. Lisäksi ideapankista olisi hyötyä myös yhteistyökumppaneille, joilla on tiedossa olevia tutkimus- tai kehittämistarpeita.

Opinnäytetöiden aiheiden kartoittamisen tavoitteena on auttaa aiheesta kiinnostuneita opiskelijoita opinnäytetyön aiheen valinnassa ja tarkoituksena on yhdistää yhteistyökumppaneiden olemassa oleva tarve ja aiheesta kiinnostuneet opiskelijat. Mikäli tehtävä kartoitus auttaisi opiskelijoita opinnäytetyön aiheen sekä toimeksiantajan löytämisessä, helpottaisi se siten myös opiskelijoita opintojen loppuun saattamisessa määräajassa, tästä olisi hyötyä myös oppilaitokselle. Yhteistyökumppaneille lähetettävän tarvekartoituksen tuloksia voidaan käyttää hyödyksi myös markkinointimielessä. Kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi opintojaksoilla suoritettavien projektien suunnittelussa ja tarjoamisessa yhteistyökumppaneille.

2 AMMATTIKORKEAKOULUJEN TYÖELÄMÄLÄHTÖISYYS

2.1 Työelämälähtöisyys ammattikorkeakouluissa

Ammattikorkeakoulujen toiminnasta on säädetty ammattikorkeakoululaissa. Ammattikorkeakoululaki sisältää sääntöjä, joita ammattikorkeakoulutoiminnassa tulee noudattaa. Laissa säädetään esimerkiksi ammattikorkeakoulujen tehtävistä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö s. a.)

Lain mukaan ammattikorkeakoulujen tulee antaa opetusta, joka tukee opiskelijan ammatillista kasvua ja valmistaa asiantuntijatehtäviin sekä tukee jatkuvaa oppimista. Lisäksi opetuksen tulee vastata työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksia. Ammattikorkeakoulujen opetuksen tulee olla tutkimukseen, taiteelliseen ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa. Lisäksi ammattikorkeakoulujen tehtävänä on harjoittaa tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, joka palvelee työelämää sekä edistää aluekehitystä ja uudistaa alueen elinkeinorakennetta. (Ammattikorkeakoululaki 2014, § 4.)

Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulujen tulee tehdä yhteistyötä erityisesti omalla alueellaan. Yhteistyötä on tehtävä elinkeino- ja muun työelämän kanssa. Yhteistyötä tulee tehdä myös muiden kotimaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien kanssa. (Ammattikorkeakoululaki 2014, § 6.)

Ammattikorkeakoulujen ja työelämän välillä nähdään tehtävän vahvasti vuoropuhelua. Tämä vuoropuhelu ohjaa ammattikorkeakoulujen koulutustarpeen määrittelyä. Koulutustarpeen määrittäminen ei ole osoittautunut korkeakouluille helpoksi. Ammattikorkeakoulujen tulee olla yhteydessä eri yhteiskunnallisiin tahoihin. Ammattikorkeakoulujen ja muiden yhteiskunnallisten tahojen välinen vuoropuhelu muodostaa ennakkotietoa ja se pyrkii aktiiviseen kehittymiseen. Ammattikorkeakoulun tehtävässä ja tarkoituksessa korostuu alueellisuus. (Hyttinen 2014, 48.)

Ammattikorkeakouluja ohjaavat erilaiset strategiat. Ammattikorkeakoulujen päästrategioiden teemoina korostuvat

1. innovaatio, ennakointi ja tulevaisuuden osaaminen
2. kansainvälisyyden edistäminen
3. yrittäjyyden ja liiketoiminnan edistäminen
4. koulutuksen parantaminen
5. kumppanuudet ja verkostoituminen
6. aluevaikuttavuus
7. tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan edistäminen ja sen integrointi opetukseen.

Yleisimpinä strategioiden teemoina ovat innovaatio, ennakointi ja tulevaisuuden osaaminen. Ammattikorkeakoulujen strategioissa ilmenee yhtenevästi halukkuus toimia edelläkävijänä ja ennakoida tulevaisuuden suuntia. Myös kansainvälisyys on suosittu teema ammattikorkeakoulujen strategioissa. (Hyttinen 2014, 50.)

Työelämäyhteistyö ja työelämävastaavuus ovat ammattikorkeakoulujen rahoitukseen liittyvä tekijä. Siitä huolimatta työelämäyhteys ja vastaavuus eivät nouse käsitteinä esille ammattikorkeakoulujen strategioissa. Strategiset teemat kuitenkin sisältävät oletettavasti työelämäyhteistyön muotoja. (Hyttinen 2014, 52.)

Ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhteydet muodostuvat oppilaitosten ja elinkeino- ja yritys-elämän yhteistyön kautta. Tämän yhteistyön välillä koetaan olevan vahvat perinteet. Työelämäyhteistyössä nousee esille yhteistyömuotojen monipuolisuus ja moninaisuus. Työelämäyhteydet näkyvät työelämän ja ammattikorkeakoulujen välillä erityisesti strategiavalmistelussa, neuvottelukunnissa, henkilösuhteissa, dialogeissa ja keskusteluissa, tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, yhteistyökumppanuuksissa, kyselyissä, tutkimuksissa ja selvityksissä sekä yhteistyössä muiden oppilaitosten ja koulutusorganisaatioiden kanssa. Lisäksi työelämään päin suuntautuneet opinnot nähdään yhtenä työelämäyhteyden muotona. (Hyttinen 2014, 53.)

Työyhteisöissä on paljon oppimisen ja tutkimuksen mahdollisuuksia. Näiden mahdollisuuksien merkitystä ei tule aliarvioida. Ammatteihin ja työkäytäntöihin liittyvää hiljaista tietoa on mahdoton tutkia sekä oppia ilman, että osallistutaan aitoihin työympäristöihin. Korkeakoulujen harjoittamassa liiketalouden alan tutkimus- ja kehittämistyössä teoria ja käytäntö ovat lähellä toisiaan. Liiketalouden alalla tutkimusongelmat ovatkin usein käytännönläheisiä ja tuloksilla on käytännön merkitystä sekä niiden hyödynnettävyys on tunnistettavissa. (Rissanen 2003, 248.)

Strategiavalmisteluissa koulutusta pyritään ohjaamaan oikeaan suuntaan. Strategiavalmisteluissa ammattikorkeakoulujen johto osallistuu myös alueellisten strategioiden valmisteluun. Neuvottelukunnissa käytävä keskustelu dokumentoidaan, ja sitä kautta niistä saatava hyöty nähdään merkittävänä. Henkilösuhteista muodostuva työelämäyhteys tulee opettajien henkilökohtaisista työelämäyhteyksistä, työntekijävaihtoista sekä ammattikorkeakoulujen alumnitoiminnasta. Dialogien ja keskustelujen alustana toimivat ammattikorkeakoulujen järjestämät tilaisuudet, kuten yritysiltapäivät, palaverit ja erilaiset haastattelut. (Hyttinen 2014, 53.)

Ammattikorkeakouluissa tehtävät tutkimus- ja kehittämishankkeet nähdään merkityksellisinä uuden tiedon tuottamisen kannalta. Tutkimus- ja kehittämistoiminnassa on mahdollisuus saada konkreettisesti eri toimijat mukaan yhteistyöhön. Näin uutta tietoa saadaan tuotettua yhteiskunnallisesti koulutukseen ja elinkeinoelämään. (Hyttinen 2014, 56.)

Ammattikorkeakouluissa tehtävän tutkimus- ja kehittämistyön tavoitteena on kehittää kykyä tuottaa uutta tietoa työelämästä ja ammatillisesta asiantuntijuudesta. Painopisteenä tälle toiminnalle on alueellinen kehittäminen ja pk-yritysten tukeminen. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyö nähdään ammatteja ja työelämää palvelevana toimintana. Toiminnalla on selkeästi käytäntöön soveltuva luonne ja se tukee myös ammattikorkeakoulujen koulutuksellista tehtävää. (Rissanen 2003, 15.)

Toimivissa korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, yritysten ja julkisen sektorin TKI-yhteistyön esimerkeissä on useita hyötyjä. Näitä hyötyjä ovat esimerkiksi opiskelijoiden oppimistulosten parantuminen, koulutuksen vastaavuus nopeasti muuttuviin työelämän tarpeisiin paranevat, opettajien osaami-

nen päivittyä, yhteistyökumppanin palvelun tai tuotteen laatu paranee, yliopistoissa tehtävän perustutkimuksen tulokset hyödynnetään sovelluksiin tai tuotekehitykseen, tutkimusorganisaatioiden kanssa tehdyssä yhteistyössä tutkimusnäkökulmat vahvistuvat, voidaan tehostaa kalliin infrastruktuurin käyttöä ja lisäksi alueen elinvoima paranee. Ammattikorkeakoulujen tehtävä työelämäyhteistyön kokonaisuudessa on erityisesti välittää yliopistojen perustutkimuksen ja osittain soveltavan tutkimuksen tuloksia elinkeinoelämään ja julkisen sektorin organisaatioihin. (Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan työryhmä. 2010, 34.)

Ammattikorkeakouluissa tehtävä tutkimus- ja kehittämistoiminta on kilpailukykyä vahvistavaa yhteistyötä. Tässä yhteistyössä ovat mukana ammattikorkeakoulut, yritykset ja muut kumppanit. Hanke-toilla pyritään työelämää ja liiketoimintaa kehittäviin ratkaisuihin esimerkiksi luomalla uusia käytäntöjä, konsepteja ja toimintamalleja. Parhaimmillaan tämä ulottuu jopa kansainvälisille markkinoille. (Sipilä ja Wegmüller 2020.)

Ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhteistyö on ammattikorkeakoulujohdon näkökulmasta hyvällä tasolla ja ammattikorkeakoulutus vastaa hyvin työelämän tarpeisiin. Ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhteistyö on kuitenkin moniulotteinen kokonaisuus ja kokonaiskuvan kannalta sitä olisi syytä tarkastella tasapuolisesti eri näkökulmista. Tarkastelua olisi hyvä tehdä esimerkiksi toimiala- ja koulutuskohtaisesti sekä maantieteellisesti toimialakohtaisesti. Maantieteellisesti erillään sijaitsevat oppilaitokset painottavat erilaista koulutustarjontaa. (Hyttinen 2014, 74)

Ammattikorkeakoulutuksen vastaavuutta työelämän tarpeisiin voidaan miettiä esimerkiksi tutkinnon suorittaneiden sijoittumisella valmistumisen jälkeen. Tätä voidaan tehdä esimerkiksi tarkastelemalla tilastokeskuksen tilastoa ”tutkinnon suorittaneiden pääasiallinen toiminta vuoden kuluttua valmistumisesta”. Tarkasteltavana tilastona on käytetty ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden vuoden 2018 tilastoa kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden alalla.

TAULUKKO 1. Tutkinnon suorittaneiden pääasiallinen toiminta vuoden kuluttua valmistumisesta 2018. Kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden ala. (Tilastokeskus.)

	Koko maa		Pohjois-Savo	
	Yhteensä (kpl)	Osuus (%)	Yhteensä (kpl)	Osuus (%)
Tutkinnon suorittaneita	4479	100	138	100
Päätoimiset työlliset	3459	77	112	81
Työlliset opiskelijat	427	10	7	5
Päätoimiset opiskelijat	179	4	6	4
Työttömät	193	4	7	5
Muut	221	5	6	4

Vuoden jälkeen valmistuneista koko maassa 77 % oli päätoimisesti työssäkäyviä ja 10 % työllisiä opiskelijoita. Vastaavasti Pohjois-Savossa päätoimisia työllisiä oli 81 % ja työllisiä opiskelijoita oli 5 %. Vuoden päästä valmistumisesta työttömiä oli koko maassa 4 % valmistuneista ja Pohjois-Savossa vastaava luku oli 5 %. (Taulukko 1.)

2.2 Työelämälähtöisyys ja työelämäyhteistyö opinnäytetyön toteuttajana

Ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhteistyön tavoitteena on opiskelijoiden työllistymisen ja työmarkkinoilla menestymisen edistämiseksi lisäksi elinkeinoelämän rakentaminen ja kehittäminen. Työelämäyhteistyöllä voidaan siis nähdä merkitystä myös yhteiskunnallisella tasolla. Perinteisenä yhteistyömuotona työelämään nousee esille opinnäytetöiden työstäminen. (Hyttinen 2014, 56.)

Opinnäytetyöt ovat normaalia ammattikorkeakouluopetusta. Ammattikorkeakouluissa tehtävät opinnäytetyöt ovat osa ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoimintaa. (Timonen 2008.) Opinnäytetyön tarkoituksena on syventyä johonkin työelämän ongelmaan sekä tutkia ja kehittää ilmeneviä ongelmia. Opinnäytetyö on opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan ja kykyä soveltaa tutkimustietoa ongelman ratkaisussa. (Ammattikorkeakouluopinnot.fi s. a.)

Opinnäytetyön tekeminen edistää ammatillista kehittymistä. Tämä tarkoittaa muun muassa kokonaisvaltaiseen asioiden hallinnan kehittymistä sekä oman osaamisen syventymistä. Lisäksi opinnäytetyö prosessissa tarvitaan ongelmanratkaisu- ja vuorovaikutustaitoja. Opinnäytetyöt kehittävät myös työelämää. (Timonen 2008, 2.)

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää opiskelijaa. Opinnäytetyö kehittää opiskelijan valmiuksia soveltaa opintojen aikana hankittua osaamista käytännössä. Tähän osaamiseen kuuluu esimerkiksi oman alan tietouden käyttäminen, analysointi- ja perusteluvalmiudet sekä kriittisen ajattelun käyttäminen. (Ammattikorkeakouluopinnot.fi s. a.)

Ammattikorkeakouluissa tehtävä opinnäytetyö vastaa osaltaan koulutuksen ja työelämän väliseen yhteistyövaatimukseen. Työelämälähtöiset opinnäytetyöt tukevat opiskelijan oppimisen lisäksi myös työ- ja ammattialan kehittämisen tavoitteita. On kuitenkin selvää että opinnäytetyö ei yksistään voi toteuttaa työelämän yhteyden funktiota. (Rissanen 2003, 3.)

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden tehtävät perustuvat koulutuksen tavoitteisiin. Opinnäytetyöhön kohdistuu paljon odotuksia työelämän, ammattikoulujärjestelmän ja lainsäädännön osalta. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden vaatimukseen on liitetty teoreettisuus ja ammattialan käytännön asiantuntijuuden osoittaminen. (Rissanen 2003, 13.)

Ammattikorkeakouluissa suoritettavien tutkintojen lähtökohtia ovat työelämän asettamat vaatimukset sekä työelämän kehittämistarpeet, mikä näkyy myös ammattikorkeakouluissa tehtävässä kehitys- ja tutkimustoiminnassa. Työelämän tieto- ja taitovaatimukset luovat perustaa myös ammattikorkeakoulussa tehtäville opinnäytetöille. (Rissanen 2003, 13.)

Ammattikorkeakouluissa tutkimus- ja kehittämistyötä kuvaavat työelämän kehittämisen lisäksi vuorovaikutus koulutuksen ja työelämän välillä, aluekehitysvaikutavuus, innovatiivisuus sekä yhteistyöpainotteisuus pk-yritysten kanssa. Opinnäytetöiden osalta tämä merkitsee sitä, että aiheet pyritään löytämään käytännön ongelmista, työ- ja harjoittelupaikoista tai toimeksiantoina alueen toimijoilta. Näitä toimijoita voivat olla esimerkiksi yritykset. Opinnäytetöiden prosessiin voi osallistua opiskelijan lisäksi opettajia sekä ammattialan ja työelämän edustajia. (Rissanen 2003, 16.)

Ammattikorkeakouluissa tehtävä opinnäytetyö voidaan käsittää kolmikantailmiönä, jossa opiskelijat tekevät yhteistyötä työelämän ja ammattikorkeakoulun kanssa. Tämä yhteistyö tuottaa uutta tietoa,

kokemuksia, asiantuntijuutta ja osaamista. Tieto, kokemus asiantuntijuus ja osaaminen siirtyvät siten toimijoiden käyttöön. (Rissanen 2003, 17.)

Opiskelijan kannalta opinnäytetyössä on kyse oppimis- ja tutkimusprosessista, joka kehittää opiskelijan asiantuntijuutta. Ammattikorkeakouluille opinnäytetyö merkitsee kehittämistyön profiloitua sekä työelämän tutkimuksen kehittämistä. Työelämän näkökulmasta opinnäytetyössä on oleellista uuden tiedon saamisesta ja siirtämisestä sekä tietämyksen ja osaamisen kehittämisestä. (Rissanen 2003, 17.)

Työelämälähtöiseltä opinnäytetyöltä odotetaan työyhteisöissä käytännöllisyyttä ja hyödynnettävyyttä. Työelämälähtöisen opinnäytetyön lähtökohtiin ja käytännön toimintamallin rakentamiseen on kiinnitettävä huomiota. Oppimistavoitteet ja työelämän tutkimustiedon tavoitteet ovat yhdistettävissä, jos opinnäytetyön tavoitteet sovitaan ensin yhdessä. Ammattikorkeakoulujen työelämälähtöistä opinnäytetyötä ei ole syytä tuottaa vain tiedon tuottamista varten. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö ei ole vain irrallinen opintosuoritus ja parhaillaan se tukee opiskelijan ammatillista kasvua ja työelämäasiantuntijuuden kehittämistä. (Rissanen 2003, 241.)

Opiskelijoiden ja yritysten käsityksistä on havaittavissa, että tutkimuskontekstilla on merkittävä osuus opinnäytetyön tiedon tuottamisessa. Opiskelijoiden ja yritysten käsityksissä on havaittavissa myös selvästi työelämälähtöisten opinnäytetöiden hyödyllisyys. Työelämälähtöinen opinnäytetyö yhdistää teorian ja käytännön oppimista sekä tuottaa työelämään soveltuvaa tietoa. Työelämälähtöinen opinnäytetyöprosessissa tuotetaan tietoa, joka vahvistaa etenkin tekijänsä tietämystä. Lisäksi työelämälähtöisyys lisää osallistuvien työyhteisön edustajien oppimista. (Rissanen 2003, 243.)

2.3 Opinnäytetöiden työelämälähtöisyyden toteutuminen ammattikorkeakouluissa

Opetushallinnon tilastopalvelusta, Vipusesta on saatavilla hankkeistettujen opinnäytetöiden tilastoja. Hankkeistetut opinnäytetyöt ammattikorkeakouluissa on tilastoitu Vipuseen vuodesta 2010 lähtien. Vuosilta 2010–2015 on löydettävissä yhteiskuntatieteiden, liiketoiminnan ja hallinnon tilastot. Vuosilta 2016–2019 on löydettävissä kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden tilastot. Tarkasteltavina tilastoina on tässä osiossa käytetty amk-tutkintoon johtavien nuorten koulutuksen ja amk-tutkintoon johtavan aikuiskoulutuksen tilastoja.

Seuraavaksi tarkastellaan tilastoja. Ensin tarkastellaan tilastoja Savonia-ammattikorkeakoulun osalta vuosilta 2010–2015. Sen jälkeen tarkastellaan kaikkien tilastoitujen ammattikorkeakoulujen vastaavaa tilastoa ja verrataan näitä toisiinsa. Tarkasteltavana ovat myös vuosien 2016–2019 tilastot vastaavalla tavalla. Tarkastelun tarkoituksena on havainnollistaa opinnäytetöiden työelämälähtöisyyden toteutumista ammattikorkeakouluissa. Tarkastelussa ei oteta kantaa tilastoissa tapahtuneisiin muutoksiin tai eroihin vaikuttaviin tekijöihin.

TAULUKKO 2. Hankkeistetut opinnäytetyöt 2010–2015 Savonia-ammattikorkeakoulussa. Yhteiskuntatieteet, liiketalous ja hallinto. (Opetushallituksen tilastopalvelu, Vipunen.)

Vuosi	Hankeistetut	Ei hankkeistetut	Hankeistettujen osuus (%)
2010	156	37	81
2011	118	28	81
2012	100	23	81
2013	132	36	79
2014	96	70	58
2015	98	83	54
Yhteensä	700	277	72

Vuosien 2010–2015 Savonia-ammattikorkeakoulussa tehtyjen opinnäytetöiden hankkeistamisen osuus yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon koulutusalailla on ollut 54 - 81 %. Hankkeistettuja opinnäytetöiden osuus tarkastelujaksolla on ollut suurin vuosina 2010, 2011 ja 2012, jolloin se oli 81 %. Määrällisesti eniten hankkeistettuja opinnäytetöitä tehtiin vuonna 2010, jolloin tehtiin 156 hankkeistettua opinnäytetyötä. Kokonaisuudessaan tarkastelujaksolla opinnäytetöiden hankkeistamisen osuus on ollut noin 72 %. (Taulukko 2.)

TAULUKKO 3. Hankkeistetut opinnäytetyöt 2010–2015, Yhteiskuntatieteet, liiketalous ja hallinto. (Opetushallituksen tilastopalvelu, Vipunen.)

Vuosi	Hankeistetut	Ei hankkeistetut	Hankeistettujen osuus (%)
2010	3018	892	78
2011	3390	1082	76
2012	3641	947	79
2013	3649	973	79
2014	3599	1113	76
2015	3373	1309	72
Yhteensä	20760	6316	77

Vuosien 2010–2015 kaikkien tilastoitujen ammattikorkeakouluissa tehtyjen opinnäytetöiden hankkeistamisen osuus yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon koulutusalailla on ollut 72 - 79 %. Hankkeistettuja opinnäytetöiden osuus tarkastelujaksolla on ollut suurin vuosina 2012 ja 2013, jolloin se oli 79 %. Määrällisesti eniten hankkeistettuja opinnäytetöitä tehtiin vuonna 2013, jolloin tehtiin 3649 hankkeistettua opinnäytetyötä. Kokonaisuudessaan tarkastelujaksolla opinnäytetöiden hankkeistamisen osuus on ollut noin 77 %. (Taulukko 3.)

KUVIO 1. Hankkeistetut opinnäytetyöt 2010–2015. Yhteiskuntatieteet, liiketalous ja hallinto. (Opetushallituksen tilastopalvelu, Vipunen.)

Kuviossa 1 on havainnollistettu hankkeistettujen opinnäytetöiden osuuksia vuosien 2010 ja 2015 välillä. Savonia-ammattikorkeakoulussa hankkeistettujen opinnäytetöiden osuus yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla on ollut vuosien 2010–2013 välillä kutakuinkin samalla tasolla, kuin hankkeistettujen opinnäytetöiden osuus ammattikorkeakouluissa keskimäärin. Vuosina 2014 ja 2015 vastaava hankkeistettujen opinnäytetöiden osuus Savonia-ammattikorkeakoulussa on ollut keskimääräistä pienempi. Ero on ollut vuosina 2014 ja 2015 suurimmillaan, jolloin se on ollut 18 prosenttiyksikköä. Tarkastelujaksolla hankkeistettujen opinnäytetöiden ero Savonia-ammattikorkeakoulun ja kaikkien tilastoitujen välillä on kokonaisuudessaan 5 prosenttiyksikköä.

TAULUKKO 4. Hankkeistetut opinnäytetyöt 2016–2019 Savonia-ammattikorkeakoulussa. Kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden ala. (Opetushallituksen tilastopalvelu, Vipunen.)

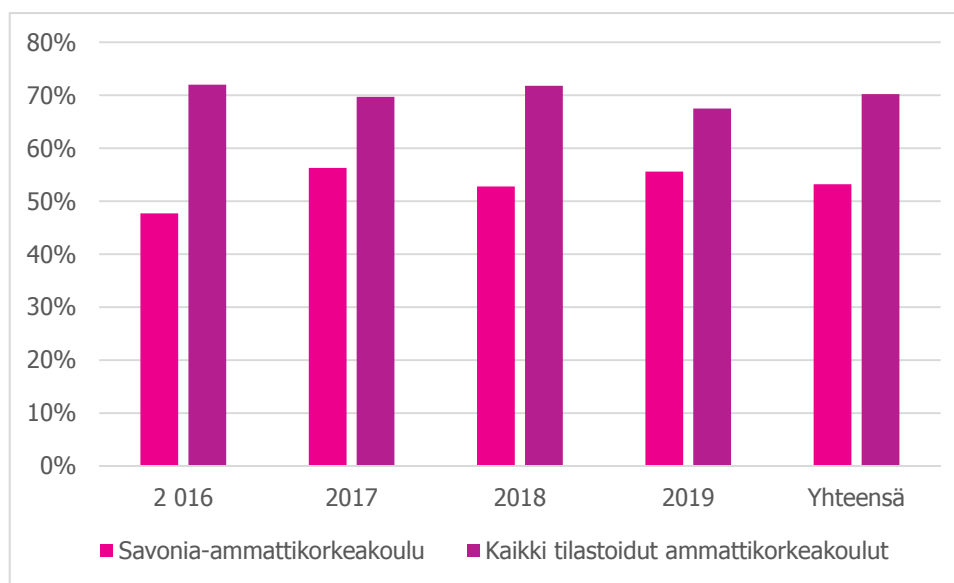
Vuosi	Hankkeistetut	Ei hankkeistetut	Hankkeistettujen osuus (%)
2016	62	68	48
2017	72	56	56
2018	67	60	53
2019	89	71	56
Yhteensä	290	255	53

Taulukko 4 havainnollistaa vuosien 2016–2019 tilastoa. Vuosien 2016–2019 Savonia-ammattikorkeakoulussa tehtyjen opinnäytetöiden hankkeistamisen osuus kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden alalla on ollut 48 - 56 %. Hankkeistettujen opinnäytetöiden osuus tarkastelujaksolla on ollut suurin vuonna 2017, jolloin se oli 56 %. Määrällisesti eniten hankkeistettuja opinnäytetöitä tehtiin vuonna 2019, jolloin tehtiin 89 hankkeistettua opinnäytetyötä. Kokonaisuudessaan tarkastelujaksolla opinnäytetöiden hankkeistamisen osuus on ollut noin 53 %.

TAULUKKO 5. Hankkeistetut opinnäytetyöt 2016–2019. Kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden ala. (Opetushallituksen tilastopalvelu, Vipunen.)

Vuosi	Hankeistetut	Ei hankkeistetut	Hankeistettujen osuus (%)
2016	3459	1348	72
2017	3335	1452	70
2018	3490	1374	72
2019	3243	1565	68
Yhteensä	13527	5739	70

Vuosien 2016–2019 kaikkien tilastoitujen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden hankkeistamisen osuus kaupan, hallinnon ja oikeusteiteiden alalla on ollut yhteensä 68–72 %. Hankkeistettujen opinnäytetöiden osuus tarkastelujaksolla on ollut suurin vuosina 2016 ja 2018. Määrällisesti eniten hankkeistettuja opinnäytetöitä tehtiin vuonna 2018, jolloin tehtiin yhteensä 3490 hankkeistettua opinnäytetöitä. Kokonaisuudessaan tarkastelujaksolla opinnäytetöiden hankkeistamisen osuus on ollut noin 70 %. (Taulukko 5.)

KUVIO 2. Hankkeistetut opinnäytetyöt 2016–2019. Kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden ala. (Opetushallituksen tilastopalvelu, Vipunen.)

Savonia-ammattikorkeakoulussa hankkeistettujen opinnäytetöiden osuus kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden alalla on ollut vuosien 2016–2019 alhaisemmalla tasolla, kuin hankkeistettujen opinnäytetöiden osuus keskimäärin. Ero on ollut suurimmillaan vuonna 2016, jolloin ero oli 24 prosenttiyksikköä. Tarkastelujaksolla hankkeistettujen opinnäytetöiden ero Savonia-ammattikorkeakoulun ja kaikkien tilastoitujen ammattikorkeakoulujen välillä on kokonaisuudessaan 17 prosenttiyksikköä. (Kuvio 2.)

2.4 Tulevaisuuden osaamistarpeet

Opiskelijoiden pohtiessa aihetta opinnäytetyölle on hyvä ottaa huomioon, millaista osaamista haluaa itsessään kehittää. Lisäksi on hyvä ottaa huomioon tulevaisuuden urasuunnitelmat ja pohtia hieman, minkälaista työtä haluaa tulevaisuudessa tehdä. Tässä pohdinnassa voi henkilökohtaisen urasuunnittelun kannalta ottaa huomioon myös tulevaisuuden näkymät omalla toimialallaan. Näitä voidaan tarkastella esimerkiksi tutustumalla toimialakohtaisiin tulevaisuuden osaamistarpeisiin.

Opetushallituksen 2019 julkaisemassa Osaamisrakenne 2035 -selvityksessä ennakoitintyöryhmät arvioivat tulevaisuuden osaamistarpeita eri toimialojen tarpeisiin nähden. Ennakointiprosessissa osaamistarpeita hahmotellaan pitkällä aikavälillä, jopa vuoteen 2035 asti. Ennakoinnissa otetaan huomioon nykyisen työvoiman ja uuden työvoiman osaamis- ja koulutustarpeet. Ennakoinnissa keskeisenä lähtökohtana on osaamisen määrällisen ja laadullisen ennakkoinnin yhdistäminen. Ennakointiprosessin tavoitteena on tuottaa tietoa esimerkiksi koulutuksen kehittämistä varten, koulutuspoliittisen päätöksenteon tueksi sekä oppijan päätöksenteon tueksi. (Leveälahti, Nieminen, Nyssölä, Suominen, Kotipelto 2019. 11)

Liiketoiminta ja hallinto ennakoitintyöryhmään kuuluvat toimialat:

- Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
- Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
- Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)
- Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)
- Rahoitusala ja vakuuttamista palveleva toiminta
- Rahapeli ja vedonlyöntipalvelut
- Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut
- Liikkeenjohdon konsultointi
- Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen
- Mainostoiminta ja markkinatutkimus
- Muut liike-elämälle erikoistuneet palvelut
- Vuokraus- ja leasingtoiminta
- Työllistämistoiminta
- Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle
- Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus
- Kansainvälisten organisaatioiden toimielinten toiminta
- Järjestöjen toiminta
- Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus
- Kotitalouksien toiminta kotitaloustyöntekijöiden työnantajana. (Leveälahti ym. 2019. 115)

Ennakointiryhmässä tunnistettiin toimialojen yhteisinä kehittämishaasteina erityisesti talousosaaminen, yrittäjäyysvalmiudet, luonnontieteellinen ja matemaattinen osaaminen, työelämäosaaminen, digiosaaminen ja oppimisympäristöt. Digitaalisia taitoja tarvitaan kaupan kaikilla toiminta-alueilla. Näitä toiminta-alueita ovat esimerkiksi palveluprosessit, logistiikka, ostotoiminta, asiakaspalvelu, asi-

akkuuksien hallinta, toimintaympäristöjen seuraaminen ja erityisesti myynti, markkinointi ja viestintä. Digiosaamisen ja teknologian hallintaan tulee tulevaisuudessa kiinnittää enemmän huomiota. Haasteena on esimerkiksi teknologian nopea kehitys ja käyttöönotto yritystoiminnassa. Kaupan alalla osaamisvaatimukset muuttuvat, mistä seuraa että tarvitaan lisää digiosaamista ja vastuullisen ja kestäväen kehityksen sekä eettisyyteen liittyvää osaamista. Julkisessa hallinnossa digiosaamista tarvitsee myös vahvistaa tulevaisuudessa. Rahoitus- ja vakuutusalaalla digitaaliset taidot ja kyky soveltaa teknologiaa on myös kehitystarpeessa. (Leveälähti ym. 2019. 115)

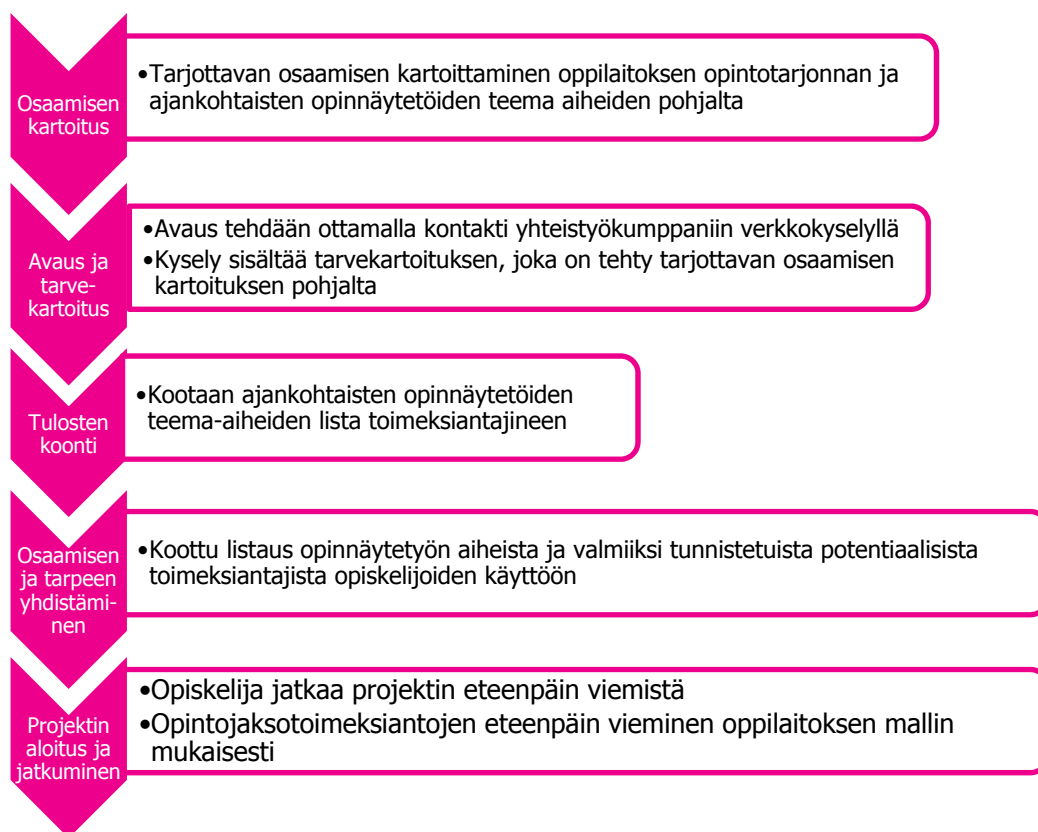
Ennakointiryhmän mukaan tulevaisuudessa vakuutus- ja rahoitus-alalla on suuri eläkepoistuma erityisesti ammattikorkeakoulu tasoiin tehtäviin, mikä tarkoittaa sitä, että korkeakoulutettuja tarvitaan. Lisäksi ennakointiryhmän mukaan tarvitaan johtajia sosiaali- ja terveyspalveluiden alalle. Rahoitus- ja vakuutusalaalla palvelevassa koulutustarpeessa on havaittavissa tarvetta, joka valmentaa erityisesti datan käsittelyyn, datan hyödyntämiseen ja digitaalisten välineiden käyttöön sekä kykyyn soveltaa uutta teknologiaa. Digiosaaminen on keskeisessä asemassa rahoitus- ja vakuutusalaalla. Rahoitus ja vakuutusalaalla palveleva koulutus ja sen tarjoama työvoima uusiin syntyviin työpaikkoihin on suunnattava korkeakoulutukseen ja on arvioitava nykyistä tarkemmin alan ammattiosaajien työvoimatarvetta. (Leveälähti ym. 2019. 119)

3 OPINNÄYTETÖIDEN AIHEIDEN KARTOITUS

3.1 Tehtävän kartoituksen eteneminen

Tämän kartoituksen yhteydessä keskitytään myyntiprosessin avaus- ja tarvekartoitusvaiheeseen. Opinnäytetöiden ovat osa ammattikorkeakoulujen TKI toimintaa. Ajatellaan opinnäytetöitä ikään kuin tutkimuksina ja kehittämistöinä, jotka ovat ammattikorkeakoulun tarjoama tuote. Tuotetta halutaan nyt markkinoida asiakkaille, eli tässä tapauksessa yhteistyökumppaneille. Ajatellaan tätä siis myyntiprosessin näkökulmasta.

Myyntiprosessi käynnistyy potentiaalisten asiakkaiden tunnistamisesta, heidän kohtaamisesta myyntineuvottelussa. Tämä kohtaaminen voi johtaa sopimukseen. Myös jälkihoito on osa myyntiprosessia. Myyntineuvottelu voidaan jakaa esimerkiksi seuraavalla tavalla: 1. Avaus, 2. Tarvekartoitus, 3. Ratkaisun esittäminen, 4. Asiakkaan huolenaiheiden käsittely, 5. Hinnan perustelu, 6. Kaupan päättäminen, 7. Asiakkaiden jälkihoito ja lisämyynti. (Hänti, Kairisto-Mertanen, Kock 2016.)

KUVIO 3. Opinnäytetöiden aiheiden kartoitus ja projektin eteneminen.

Jotta tässä tapauksessa niin sanottu myynti voitaisiin aloittaa, täytyy ensin perehtyä tarjottavaan osaamiseen. Tämä tehdään opintotarjonnan ja Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisujen perusteella. Myyntiprosessi avataan lähettämällä yhteistyökumppaneille kysely ja kertomalla kyselyn tarkoitus. Opinnäytetöiden ajankohtaisten teema-aiheiden kartoittaminen yhteistyökumppaneiden näkökulmasta on myyntiprosessin tarvekartoitus vaihe. Kun tarvekartoituksen tulokset on saatu, myyntiprosessi jatkuu, jos onnistutaan yhdistämään aiheesta kiinnostunut opiskelija ja yhteistyökumppani, jolla on kehitys- tai tutkimustarve. Tällöin opiskelija vastaa prosessin eteenpäin viemisestä.

Mikäli yhteistyökumppani ilmoittaa tarpeesta tai halukkuudesta toimia opintojaksolla tehtävän projektin toimeksiantajana, voi oppilaitos jatkaa prosessia ja hyödyntää saatuja tuloksia oman mallinsa mukaisesti. (Kuvio 3.)

3.2 Opintotarjonta ja tarjottava osaaminen

Tehtävän ajankohtaisten teema-aiheiden kartoituksen keskeisimpänä tavoitteena on saada materiaalia syyslukukaudella 2020 suoritettavaan projektiluontoiseen opinnäytetyöprosessiin. Tuolloin opinnäytetyöprosessissa olevat opiskelijat ovat pääsääntöisesti vuonna 2018 aloittaneita opiskelijoita. Tämän vuoksi ajankohtaisten opinnäytetöiden teema-aiheiden kartoittamisen pohjaksi on otettu Savonia-ammattikorkeakoulun vuonna 2018 aloittaneiden opiskelijoiden opetussuunnitelman mukainen kurssitarjonta. Tämän tarkoituksena oli, että kun päästään yhteistyökumppaneiden tarvekartoitus vaiheeseen, voitaisiin niin ikään tarjota osaamista, joka opiskelijoilla on ollut opintojen aikana mahdollista opintotarjonnan perusteella hankkia.

Taloushallinnon osaaja	Myynnin ja markkinoinnin kehittäjä	Vaihtoehtoiset ammattiopinnot
<ul style="list-style-type: none"> • Kirjanpito ja tilinpäätös • Kustannuslaskenta • Yritysvero • Investointi- ja rahoitussuunnittelu • Yhtymät ja yhteisöt • Projektin talouden ohjaus • Tilinpäätöksen erityiskysymykset • Talouden ohjaus • Budjetointi ja luotonvalvonta • Taloudellinen analyysi • Tilintarkastus 	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakasymmärrys ja yritystoiminnan analysointi • Myynnin ja markkinoinnin oikeudelliset kysymykset • Digitaalinen liiketoiminta • Startup-liiketoiminnan kehittäminen • Palvelutoiminta • Corporate Communication • Myyntiprosessin hallinta • Myynnin ja markkinoinnin strateginen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakaspalvelu ja myynti • Tapahtumatuotanto • Tapahtumaprojekti • Internationalisation process • Export process

KUVIO 4, Poiminta vuonna 2018 aloittaneiden opiskelijoiden ammatillisten opintojen kurssitarjonnasta. (Savonia-ammattikorkeakoulu.)

Kartoitusta suunniteltaessa päädyttiin ratkaisuun, että kartoitus tehdään taloushallinnon osaamiseen ja markkinoinnin kehittämiseen suuntautuvien opiskelijoiden kurssitarjonnan perusteella. Kurssitarjontaa on havainnollistettu kuviossa 4. Syynä rajaukselle oli kartoituksen tuloksia käyttävä kohdeyryhmä sekä kyseisten opintopolkujen riittävän kattava opintotarjonta. Mukaan kartoituspohjaan otettiin myös vaihtoehtoisia ammattiopintoihin sisältyviä kursseja. Opintotarjonta perusteinen kartoitus haluttiin rajata ammatillisiin opintoihin, jotta lopputuloksessa saatavat tulokset olisivat paremmin yhdistettävissä opiskelijoiden ammattialaan ja tukevat nimenomaan ammatillisen osaamisen kehittymistä ja syventymistä.

3.3 Ajankohtaiset teema-aiheet

Opinnäytetöiden aiheiden kartoituksen osana tehdään ajankohtaisten teema-aiheiden kartoitus. Ajankohtaiset teema-aiheet halutaan kartoittaa, jotta saadaan tilannekuvaa opinnäytetöiden ajankohtaisista aiheista. Ajankohtaisten teema-aiheiden kartoitus tehtiin Savonia-ammattikorkeakoulussa

tehtyjen liiketalouden alan julkaistujen opinnäytetöiden perusteella. Lähteenä kartoituksessa käytettiin Theseus-palvelua, johon ammattikorkeakoulut julkaisevat opinnäytetöitä verkkojulkaisuna.

Theseus -kartoituksessa keskityttiin Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisemiin opinnäytetöihin. Opinnäytetöiden ajankohtaisten aiheiden kartoitus rajattiin vuosille 2017–2020. Näin listaukseen saatiin Theseus-palvelusta 334 opiskelijoiden tekemää lopputyötä. Listaus tehtiin 20.3.2020.

Listaukseen otettiin mukaan opinnäytetöiden otsikko sekä opinnäytetyön kuvauksessa luetellut avainsanat. Näin saatiin hahmotettua, mihin aihe-alueeseen opinnäytetyö voitaisiin kategorisoida. Opinnäytetöiden teema-aiheet jaoteltiin ammattikorkeakoulun kurssitarjonnan mukaan. Kurssitarjonnan mukaan tehdyssä jaottelusta tehtiin kolme pääkategoriaa; taloushallinnon osaaja, myynnin ja markkinoinnin kehittäminen sekä vaihtoehtoiset ammattiopinnot. Nämä jakautuivat alakategorioihin, jotka tehtiin tarjolla olleen kurssitarjonnan perusteella.

Kartoituksen yhteydessä oli havaittavissa että opinnäytetöitä on tehty myös avainsanoilla ja aihealueilla, joita ei saatu mahtumaan edellä mainittujen kategorioiden alle. Näitä varten rakennettiin lisäkategoria, joka sisälsi pääsääntöisesti henkilöstöasioihin, johtamiseen ja yrittämiseen liittyviä aiheita. Lisäkategoria sai nimen ”Työelämä ja yrittäminen”. Viidentenä kategoriana listattiin ”Muut”-kategoriaan aiheet ja avainsanat, joita ei saatu sopimaan muihin edellä mainittuihin kategorioihin.

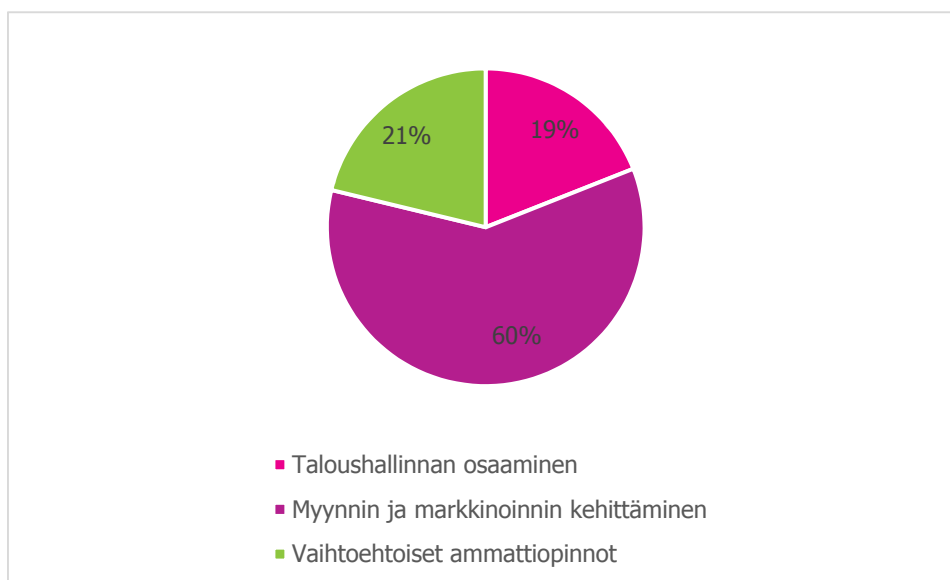
Opinnäytetyöt ovat laajoja kokonaisuuksia. Opinnäytetöiden aiheiden ja avainsanojen kategorisoinnin jälkeen olikin havaittavissa, että yksittäiset opinnäytetyöt voivat ulottua moneen eri kategoriaan. Lisäksi oli havaittavissa, että opinnäytetoissa voitiin käyttää useita avainsanoja, jotka sopivat saman kategorian alle. Tilastoinnin vuoksi päädyttiin pisteytys ratkaisuun, jossa opinnäytetyön kattamat aiheet antoivat tilastointia varten yhden pisteen yhteensopivien kategorioiden kohdalle. Tämän tavoitteena oli, että ajankohtaisten teema-aiheiden kartoituksesta saataisiin helpommin ymmärrettävä ja havainnollistettavissa oleva kokonaisuus.

Seuraavaksi tarkastellaan kartoituksen tuloksia. Tuloksista on havaittavissa minkälaiset aiheet ovat olleet julkaisuissa suosituimpia vuosien 2017 – 2020 aikana. Tarkastelua tehdessä on hyvä pitää mielessä, että kategorisointi tehtiin Savonia-ammattikorkeakoulun 2018 aloittaneiden opintosuunnitelman mukaisen opintotarjonnan pohjalta ja se voi vaikuttaa kartoituksen tuloksiin. Kartoituksen tulokset olisivat todennäköisesti erilaiset, mikäli kartoituksen kategorisoinnin pohjaksi olisi valittu eri opetussuunnitelma, jolloin kurssitarjonta ja kurssien sisällöt olisivat voineet olla erilaiset. Tämän ei katsottu olevan häiriöksi, sillä kartoituksen on tarkoitus kuitenkin palvella Savonia-ammattikorkeakoulun syyslukukautena 2020 opinnäytetyöprosessissa olevia opiskelijoita, jotka ovat pääsääntöisesti aloittaneet opintonsa 2018.

TAULUKKO 6. Painotuksen jakautuminen ammatillisiin opintoihin nähden.

Ammatilliset opinnot	Osumat (kpl)	Osuus (%)
Taloushallinnan osaaminen	68	19
Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen	214	60
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	76	21
Yhteensä	358	100

Eniten osumia kategorisoinnissa ammatillisiin opintoihin nähden sai kokonaisuudessaan myynnin ja markkinoinnin kehittämisen kategoriaan sopivat aiheet, kuten taulukosta 6 on havaittavissa. Myynnin ja markkinoinnin kehittämisen kategoriaan saatiin kartoituksessa 214 osumaa, mikä on 60 % osumista. Taloushallinnon kategoria sai 19 % osumista ja vaihtoehtoisten ammattiopinnot kategoria sai 21 % osumista. Yhteensä ammatillisiin opintoihin nähden osumia saatiin 358. Kuvio 5 havainnollistaa osumien jakautumisesta

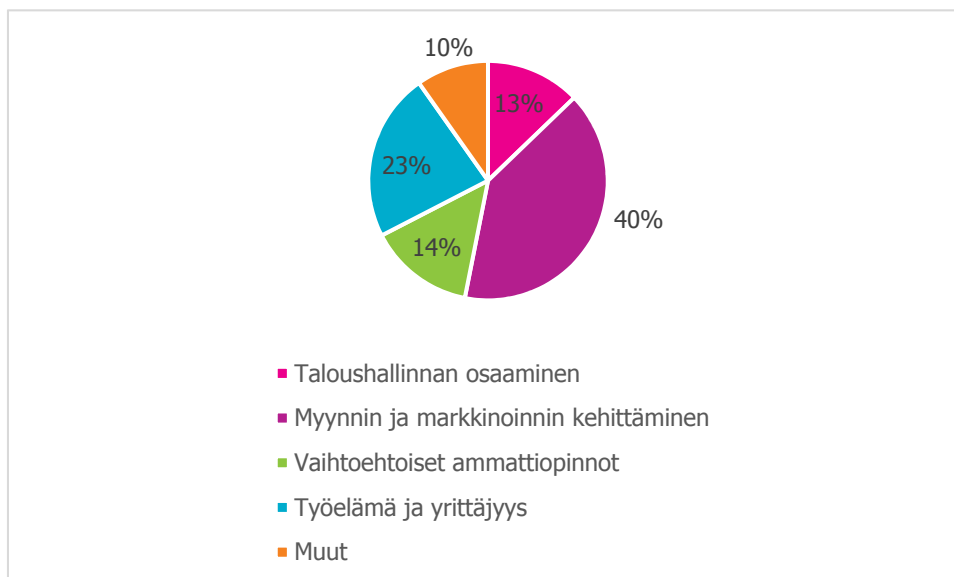
KUVIO 5. Teema-aiheiden jakautuminen ammatillisiin opintoihin nähden.

Kartoituksen tulosten havainnointi pelkästään ammatillisiin opintoihin nähden ei ole riittävä. Havainnointia halutaan tehdä muodostetut lisäkategoriat mukaan lukien, sillä muodostettuihin lisäkategorioihin tuli kartoituksen tulokseen merkittävästi vaikuttava määrä osumia. Näin saadaan parempi ja laajempi yleiskuva ajankohtaista teema-aiheista.

TAULUKKO 7. Painotuksen jakautuminen kategorioihin nähden.

Kategoria	Osumat (kpl)	Osuus (%)
Taloushallinnan osaaminen	68	13
Myyntin ja markkinoinnin kehittäminen	214	40
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	76	14
Työelämä ja yrittäjyys	121	23
Muut	52	10
Yhteensä	531	100

Kun tarkastelun otetaan mukaan muodostetut lisäkategoriat, saadaan osumia yhteensä 531. Taulukosta 7 on havaittavissa, että myynnin ja markkinoinnin kehittämisen kategoria saa tässäkin tarkastelussa suurimman osuuden, osuuden ollessa 40 %. Toiseksi suurin osuus saatiin muodostetulle lisäkategorialle "Työelämä ja yrittäjyys", osuuden ollessa 23 %. Kuvio 6 havainnollistaa osuuksien jakautumista.

KUVIO 6. Teema-aiheiden jakautuminen lisäkategoriat mukaan lukien.

Seuraavaksi tarkastellaan pääkategorioiden jakautumista alakategorioiden saamien osumien määrää. Osumien jakaminen alakategorioiden tehtiin keskeisimpään kurssikohtaiseen sisältöön perustuen. Kurssien sisällöissä on usein myös päällekkäisyyksiä, mutta osumien jakamisen perusteella saadaan yleiskuva ajankohtaisten aiheiden jakautumisesta kurssitarjontaan nähden.

TAULUKKO 8. Osumat kategoriassa "Myynnin ja markkinoinnin kehittäjä".

Myynnin ja markkinoinnin kehittäjä	Osumat (kpl)	Osuus (%)
Asiakasymmärrys ja yritystoiminnan analysointi	17	8
Myynnin ja markkinoinnin oikeudelliset kysymykset	6	3
Digitaalinen liiketoiminta	83	39
Startup-liiketoiminnan kehittäminen	12	6
Palvelutoiminta	26	12
Corporate communication	27	13
Myyntiprosessin hallinta	11	5
Myynnin ja markkinoinnin strateginen kehittäminen	32	15
Yhteensä	214	100

Myynnin ja markkinoinnin kehittäjien ammattiopintoihin nähden eniten osumia sai digitaalisen liiketoiminnan kategoriaan ulottuvat julkaisut. Digitaalisen liiketoiminnan kategoria sai 83 osumaa, mikä oli 39 % pääkategoriansa osumista. Digitaalisen liiketoiminnan osumien perusteella voidaan tässä sanoa olevan havaittavissa suosittu opinnäytetöiden teema-aihe. Yli 10 % osuuteen pääkategorian osumista ylsi myös myynnin ja markkinoinnin strateginen kehittäminen (15 %), Corporate Communication (13 %) ja palvelutoiminta (12 %). Yhteensä pääkategoria sai 214 osumaa. (Taulukko 8)

TAULUKKO 9. Osumat kategoriassa "Taloushallinnon osaaja".

Taloushallinnon osaaja	Osumat (kpl)	Osuus (%)
Kirjanpito ja tilinpäätös	10	15
Kustannuslaskenta	10	15
Yritysverotus	13	19
Investointi- ja rahoitussuunnittelu	6	9
Yhtymät ja yhteisöt	0	0
Projektin talouden ohjaus	0	0
Tilinpäätöksen erityiskysymykset	2	3
Talouden ohjaus	14	21
Budjetointi ja luotonvalvonta	8	12
Taloudellinen analyysi	3	4
Tilintarkastus	2	3
Yhteensä	68	100

Taloushallinnon osaamisen pääkategoria sai yhteensä 68 osumaa. Suosituimpana alakategoriana oli talouden ohjaus 21 % osuudella. Yli 10 % osuuteen ylsi lisäksi alakategoriat yritysverotus (19 %), kirjanpito ja tilinpäätös (15 %), kustannuslaskenta (15 %) ja budjetointi ja luotonvalvonta (12 %). (Taulukko 9)

TAULUKKO 10. Osumat kategoriassa "Vaihtoehtoiset ammattiopinnot".

Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Osumat (kpl)	Osuus (%)
Asiakaspalvelu ja myynti	65	86
Tapahtumatyönto	2	3
Tapahtumaprojekti	2	3
Internationalisation process	5	7
Export process	2	3
Yhteensä	76	100

Vaihtoehtoisten ammattiopintojen pääkategoriassa suurimman osuuden sai alakategoria "asiakaspalvelu ja myynti", osuudella 86 %. Tämä aihealue on saanut selvästi paljon kiinnostusta julkaisuissa osumien määrä ollessa melko suuri verrattaessa myös koko tilastoinnissa saatuun osumien määrään. Tässä pääkategoriassa olevia alakategorioita ei sinänsä voi verrata opintosuuntautumis mielessä toisiinsa, sillä ne ovat toisistaan hyvin erilaisia kokonaisuuksia. (Taulukko 10)

TAULUKKO 11. Osumat kategoriassa "Työelämä ja yrittäjyys"

Työelämä ja yrittäjyys	Osumat (kpl)	Osuus (%)
Työhyvinvointi ja työssäjaksaminen	24	20
Osaaminen	25	21
Rekrutointi	6	5
Työskentely	15	12
Johtaminen ja esimiestyö	29	24
Henkilöstöhallinto	4	3
Yrittäjyys	12	10
Organisaatio- ja työpaikkakulttuuri	6	5
Yhteensä	121	100

Kartoituksen yhteydessä muodostettiin lisäkatgoria "Työelämä ja yrittäjyys". Taulukossa 11 on havaittavissa, että muodostettuun lisäkatgoriaan saatiin kokonaisuudessaan 121 osumaa. Osumien määrä puolestaan perustelee lisäkatgorian muodostamisen tarvetta. Kategoriassa suosituimpia aiheita osumien perusteella olivat johtaminen ja esimiestyö (24 %), osaaminen (21 %) ja työhyvinvointi ja työssäjaksaminen (20 %). Myös työskentely (12 %) ja yrittäjyys (10 %) olivat suosittuja julkaisujen aiheita. Tässä yhteydessä selvennyksen vuoksi mainittakoon, että alakategoria "työskentely" liittyi pääsääntöisesti erilaisiin työskentelytapoihin, kuten etätyöskentelyyn ja tiimityöskentelyyn.

TAULUKKO 12. Toistuvat osumat kategoriassa "Muut".

Muut (toistuvat teemat)	Osumat (kpl)
Sijoittaminen	10
Yrityskaupat ja omistajanvaihdos	5

"Muut"-lisäkatgoria sai kokonaisuudessaan 52 osumaa, joita ei saatu yhdistettyä aiemmin mainittuihin kategorioihin. Tässä kategoriassa toistuvina teemoina oli havaittavissa sijoittaminen, joka sai 10 osumaa sekä yrityskaupat ja omistajanvaihdos, mikä sai 5 osumaa. Loppuja yksittäisiä osumia, joissa ei ollut havaittavissa toistuvuutta, ei haluttu ottaa tähän tarkasteluun mukaan sillä ne eivät sinänsä palvele ajankohtaisten opinnäytetöiden teema-aiheiden kartoittamista ja yleiskuvan hahmottamista. (Taulukko 12)

Poimintana suosituimmista aihepiireistä mainittakoon kaikki yli 20 osumaa saaneet alakategoriat. Yli 20 osumaa saivat kategoriat: digitaalinen liiketoiminta (83), asiakaspalelu ja myynti (65), myynnin ja markkinoinnin strateginen kehittäminen (32), johtaminen ja esimiestyö (29), corporate communication (27), palvelutoiminta (26), osaaminen (25), työhyvinvointi ja työssäjaksaminen (24).

3.4 Tarvekartoitus yhteistyökumppaneille

Jotta ajankohtaisten teema-aiheiden kartoituksen yhteydessä saataisiin mukaan myös ajankohtainen tutkimus- ja kehitystyön tarve yhteistyökumppaneiden näkökulmasta, haluttiin tehtävään kartoitukseen sisällyttää yhteistyökumppaneille tehtävä tarvekartoitus. Tämä tarvekartoitus suoritettiin lähettämällä kysely yhteistyökumppaneille. Yhteistyökumppaneille lähetetty kysely on rakennettu oppilaitoksen opintotarjonnan ja ajankohtaisten julkaistujen opinnäytetöiden pohjalta.

Kyselypohja (Liite 1) rakennettiin yhteistyössä toimeksiantajan kanssa, jotta se vastaisi parhaalla tavalla myös toimeksiantajan näkemystä tarjottavasta osaamisesta. Osiossa 3.2. käytettyihin pääkategorioihin tuli kyselyä luodessa muutoksia kategorioiden sisältämissä aiheissa ja aiheiden otsikoiden muotoilussa. Lisäksi taloushallinnon osaamisen ja myynnin ja markkinoinnin kehittämisen ammatillisten opintojen ulkopuolella olevat kategoriat yhdistettiin yhdeksi kategoriaksi, joka sai nimen ”muu liiketoiminta osaaminen”.

Tarvekartoitus lähetettiin 216 yhteistyökumppanille. Tarvekartoitus lähetettiin yhteistyökumppaneille 6.5.2020 ja siihen pyydettiin vastaamaan 15.5.2020 mennessä. Yhteistyökumppaneille lähetettyyn tarvekartoitukseen saatiin aikarajan sisällä 26 vastausta. Vastauksista hyödynnettävissä oli 23 kpl, sillä vastaajista kolme jätti yhteystietolomakkeen täyttämättä. Tässä raportissa on otettu huomioon vain aikarajan sisällä vastanneet ja yhteystiedot jättäneet vastaajat. Tarvekartoituksen perusteella saatiin kartoitettua yhteistyökumppaneilta yhteensä 141 potentiaalista hankkeistettavissa olevaa opinnäytetyön aihetta. Hankkeistettavissa olevia opinnäytetöitä oli tarjolla 21:llä vastaajista.

Sivutuotteena tarvekartoituksen yhteydessä saatiin myös 101 potentiaalista opintojaksojen yhteydessä tehtävien projektin toimeksiantoa. Potentiaalisia projekteja saatiin tarvekartoituksella kaikkiaan siis 242. Tässä raportissa keskitytään potentiaalisiin opinnäytetöiden toimeksiantoihin. Rajauksen vuoksi tästä raportista on jätetty pois tulosten tarkempi tilasto potentiaalisten opintojaksoilla suoritettavien projektien toimeksiantojen osalta. Tämä tarkastelu ei ota kantaa potentiaalisten toimeksiantajien, opiskelijoiden tai oppilaitoksen mahdollisuuksiin olla mukana kaikissa tarvekartoituksen myötä ilmenneissä projektin aiheissa.

TAULUKKO 13. Tarvekartoitukseen vastanneiden yritysten kokoluokka.

Yrityksen kokoluokka	Vastaajia (lkm)
Mikroyritys (0-9 henkilöä)	11
Pieni yritys (10-49 henkilöä)	6
Keskisuuri yritys (50-249 henkilöä)	5
Suuri yritys (250 tai yli)	1
Yhteensä	23

Tarvekartoitukseen vastanneita pyydettiin arvioimaan yrityksen kokoluokkaa. Yrityksen kokoluokka arvioitiin henkilöstömäärän mukaan. Tarvekartoitukseen vastanneet yritykset olivat suurimmalta osin mikroyrityksiä, joiden henkilöstömäärä oli 0-9 henkilöä. Toiseksi eniten vastanneista oli pieniä yrityksiä. Tämän katsottiin olevan oleellinen tieto, sillä opinnäytetyön aihetta ja toimeksiantajaa valitessa yrityksen koko voi vaikuttaa opiskelijan päätöksentekoon. (Taulukko 13.)

TAULUKKO 14. Aiempi yhteistyö opinnäytetöiden ja/tai harjoittelun muodossa.

Toiminut aiemmin toimeksiantajana opintojakso projektissa	
Kyllä	17
Ei	6
Yhteensä	23
Tarjonnut AMK opiskelijalle harjoittelupaikan	
Kyllä	17
Ei	6
Yhteensä	23
Tarjonnut yhdistetyn harjoittelun ja opinnäytetyön aiheen	
Kyllä	8
Ei	6
En osaa sanoa	3
Yhteensä	17

Tarvekartoitukseen vastanneista yrityksistä suurin osa oli toiminut aiemmin opinnäytetöiden toimeksiantajana. Tarvekartoitukseen vastanneista suurin osa oli myös toiminut ammattikorkeakouluopiskelijan harjoittelupaikan tarjoajana. Hieman alle puolet harjoittelupaikan tarjonneista ilmoitti että harjoittelussa ollut ammattikorkeakouluopiskelija oli tehnyt harjoitteluun liittyen myös opinnäytetyön. (Taulukko 14.)

TAULUKKO 15. Tarvekartoituksen tulokset aiheittain.

<u>Taloushallinnon osaaja</u>	
Suorituskykymittaristojen kehittäminen	5
Budjetoinnin kehittäminen	2
Taloushallinnon automaatio	2
Kirjanpidon ja tilinpäätöksen erityiskysymykset	1
Arvonlisä- ja tuloverotus	2
Yhtiöoikeudelliset kysymykset	2
Tilintarkastus ja sisäinen valvonta	2
Tilinpäätösanalyysi	2
Kustannuslaskenta	3
Kannattavuuslaskenta	4
Hinnoittelu	3
Investointi- ja rahoitussuunnittelu	4
Yhteensä	32
<u>Myynnin ja markkinoinnin kehittäjä</u>	
Asiakkuuksien hallinta ja johtaminen	6
Myyntiprosessin hallinta ja kehittäminen	10
Markkinoinnin kehittäminen	10
Palvelun laatu ja kehittäminen	7
Tapahtumien järjestäminen	4
Digitaalinen markkinointi	16
Kansainvälinen markkinointi	7
Yritys- tai tuoteviestintä	8
Yhteensä	68
<u>Muu liiketoimintaosaaminen</u>	
Organisaatio- ja työpaikkakulttuuri	5
Johtaminen ja esimiestyö	5
Henkilöstöhallinto	2
Rekrytointi	1
Henkilöstön osaaminen	5
Työhyvinvointi ja työssäjaksaminen	8
Innovaatiotoiminta	4
Start-up yrityksen kehittäminen	4
Ohjelmien tai työvälineiden käyttöönotto	7
Yhteensä	41

Taulukoon 15 on tilastoitu tarvekartoitukseen vastanneiden tutkimus- ja kehittämistarpeet ja mielenkiinto toimia opinnäytetyön toimeksiantajana kyseisessä aiheessa. Tässä tilastoinnissa käytetyssä jaottelussa myynnin ja markkinoinnin kehittämisen opinnäytetöille oli suurin kysyntä. Eniten kysyntää myynnin ja markkinoinnin kehittämisen kategoriassa oli digitaalisen markkinoinnin aiheille. Pääkategorioista toiseksi eniten kysyntää oli muun liiketoimintaosaamisen aiheille ja kolmanneksi eniten kysyntää oli taloushallinnon osaamisen aiheille. Muun liiketoimintaosaamisen aiheista suosituin oli työhyvinvointi ja työssäjaksaminen. Taloushallinnon osaamisen aiheista kysytyimmäksi nousi suorituskykymittaristojen kehittäminen.

3.5 Saatujen tulosten vertailu

Tarvekartoituksessa käytetty kysely oli rakennettu samalta pohjalta, kuin osiossa 3.2 tehty ajankohtaisten teema-aiheiden kartoitus. Nämä kaksi eivät kuitenkaan ole suoraan toisiinsa verrattavissa, sillä tarvekartoitus lomaketta rakennettaessa käytettyihin tutkimus- ja kehittämiskategorioihin ja aiheisiin tuli muutoksia sisältöön ja aiheiden nimiin. Jos kuitenkin halutaan verrata ajankohtaisten teema-aiheiden kartoitusta ja sen vastaavuutta yhteistyökumppaneiden ilmoittamiin tutkimus- ja kehittämistarpeisiin voidaan se tehdä esimerkiksi vertaamalla suosituimmaksi nousseita aiheita.

TAULUKKO 16 Suosituimmat aiheet. Theseus-kartoitus verrattuna tarvekartoituksen tuloksiin.

Suosio	Theseus-kartoitus	Tarvekartoituksen tulokset
1.	Digitaalinen liiketoiminta (83)	Digitaalinen markkinointi (16)
2.	Asiakaspalvelu ja myynti (65)	Myyntiprosessin hallinta ja kehittäminen (10)
3.	Myyntin ja markkinoinnin strategi-	Markkinoinnin kehittäminen (10)
4.	Johtaminen ja esimiestyö (29)	Työhyvinvointi ja työssäjaksaminen (8)
5.	Corporate communication (27)	Yritys- tai tuoteviestintä (8)
6.	Palvelutoiminta (26)	Palvelun laatu ja kehittäminen (7)
7.	Osaaminen (25)	Ohjelmien tai työvälineiden käyttöönotto (7)
8.	Työhyvinvointi ja työssäjaksaminen	Asiakkuuksien hallinta ja johtaminen (6)

Taulukosta 16 on havaittavissa, että tarvekartoituksen ja tehdyn ajankohtaisten teema-aiheiden kartoituksen välillä on yhteneväisyyksiä. Tämä on mielestäni yksi tapa, miten työn yhteydessä tehdyn ajankohtaisten teema-aiheiden kartoituksen luotettavuutta voisi arvioida. Yhtäläisyyttä tuloksissa on havaittavissa kun verrataan saatujen tuloksien suosituimpia aiheita. Mikäli tuloksista haluttaisiin vertailukelpoisemmat, olisi Theseus-kartoitus hyvä tehdä samalla kategorisoinnilla kuin yhteistyökumppaneille lähetetyssä tarvekartoituksessa. Huomioitavaa on myös toki siinä, että tarvekartoituksessa saatiin vastauksia melko vähäinen määrä.

4 LOPPUTULOS JA POHDINTAA

Lopputuotoksena toimeksiantaja sai Theseus-palvelun perusteella tilaston ajankohtaisimmista opin-
näytetöiden teema-aiheista liiketalouden alalla vuosina 2017–2020. Toimeksiantaja voi halutessaan
jakaa ajankohtaisten teema-aiheiden tilaston opinnäytetyöprosessissa oleville opiskelijoille aiheen
valinnan tueksi. Lisäksi tämän projektin toimeksiantajalle tehtiin yhteistyökumppaneille lähetetyn
tarvekartoituksen perusteella kaksi listausta opinnäytetyön aiheiden potentiaalisista toimeksian-
noista. Ensimmäisen listaus ”aiheet toimeksiantajien mukaan” tehtiin ajatuksella, että opiskelijan
kiinnostuessa yrityksestä hän voisi valita sopivan aiheen yrityksen ilmoittamasta tarpeesta. Toinen
listaus ”toimeksiantajat aiheittain” tehtiin ajatuksella, että tiedossa olevasta aiheesta kiinnostunut
opiskelija voisi olla yhteydessä aihetta tarjoaviin potentiaalsiin toimeksiantajiin.

Tarvekartoituksessa saadut tulokset ovat mielestäni hyvin hyödynnettävissä. Tarvekartoituksesta
saaduista tuloksista voi olla hyötyä opinnäytetyöprosessissa oleville opiskelijoille. Tarvekartoituksen
tuloksena 21 yhteistyökumppania ilmoitti yhteensä 141 kiinnostuksen kohdetta opinnäytetyön mah-
dollisena toimeksiantajana. Vaikka tarvekartoitukseen saatiin määrällisesti vähän vastauksia, tuli nii-
den myötä hyvin potentiaalisia opinnäytetyön toimeksiantoja tietoon. Sivutuotteena tarvekartoitus-
kyselyn myötä saatiin myös kartoitettua vastaajien mielenkiintoa opintojaksoilla suoritettavien pro-
jektien toimeksiantoon. Opintojaksolla suoritettavien projektien toimeksiantojen kiinnostus ilmoitet-
tiin yhteensä 101 projektiin.

Tarvekartoituksessa ilmi tulleiden tulosten jatkokäsittelyä olisi hyvä miettiä ajatuksen kanssa. Kuinka
toimeksiantaja ottaa tulokset käyttöön? Kuinka toimeksiantaja hyödyntää tuloksia opinnäytetyöpro-
sessissa olevien opiskelijoiden apuna? Kuinka toimeksiantaja hyödyntää tarvekartoituksen yhtey-
dessä saadut potentiaaliset opintojaksojen yhteydessä tehtävät toimeksiannot? Nämä asiat ovat toki
oppilaitoksen harkinnan varassa ja prosessi etenee oppilaitoksen mallin mukaisesti.

Lisäksi olisi syytä miettiä sopisiko tämä kartoitustapa esimerkiksi vuosittaiseksi toimintamalliksi. Tar-
vekartoituksen yhteydessä osa vastanneista ilmoitti mahdollisen toimeksiannon olevan ajankohtai-
nen noin vuoden ajan. Jos yhteistyökumppaneille lähetettäisiin tarvekartoitus vuosittain, saataisiin
listaus tarjolla olevista toimeksiannoista pidettyä ajantasaisena. Jos tarvekartoitus tehtäisiin vuosit-
tain ja tulokset saataisiin opinnäytetyöprosessissa olevien opiskelijoiden hyödynnettäväksi, voisi sillä
olla merkitystä oppilaitoksen paikalliseen vaikuttavuuteen. Lisäksi tällä voisi olla positiivista vaiku-
tusta oppilaitoksen työelämälähtöisyyden ja työelämäyhteistyön kannalta. Myönteistä vaikutusta tällä
voisi olla myös hankkeistettujen opinnäytetöiden vuosittaiseen osuuteen. Hankkeistettujen opinnäy-
tetöiden vuosittaiseen osuuteen tällä voisi olla vaikutusta etenkin, jos kysely lähetettäisiin suurem-
malle kohderyhmälle ja saataisiin lisää vastauksia. Näin valinnan vara valmiiksi tiedossa olevissa toi-
meksiantajissa olisi opiskelijalle suurempi. Mikäli hankkeistettujen opinnäytetöiden osuutta saataisiin
kasvatettua, voisi sillä olla vaikutusta paikallisen työ- ja elinkeinotoiminnan kehittymiseen.

Mielestäni pohdinnan arvoista olisi lisäksi ajatus siitä, että tätä opinnäytetöiden aiheiden kartoitus-
mallia voisi hyödyntää liiketalouden osaston lisäksi myös oppilaitoksen muilla oppialoilla. Näin kartoi-
tustmallia voisi hyödyntää suuremmassa mittakaavassa ja paikallinen vaikuttavuus voisi olla vielä

merkittävämpi. Myös ajatus siitä että kartoitusmallia voisi käyttää muissakin korkeakouluissa valtakunnallisesti, jolloin vaikuttavuus skaalautuisi edelleen on mielestäni mielenkiintoinen. Jatkotutkimus ehdotuksena voisikin olla esimerkiksi vastaavanlaisen kartoituksen hyödynnettävyyden tutkiminen muilla opintolinjoilla tai opintoaloilla sekä hyödynnettävyys muissa oppilaitoksissa.

Projektin yhteydessä tehdyn ajankohtaisten teema-aiheiden kartoituksen luotettavuutta on hyvä pohtia. Teema-aiheiden kartoitus tehtiin Theseus-palvelussa olleiden vuosien 2017–2020 aikana tehtyjen opinnäytetöiden sisältämien teema-aiheiden perusteella. Rajauksena oli myös oppialana liiketalous ja sekä julkaisun julkaissut oppilaitos. Tässä kartoituksessa otettiin huomioon opinnäytetöiden otsikot ja avainsanat. Luotettavuutta miettiessä olisi hyvä pohtia ainakin seuraavia asioita: Sisältääkö opinnäytetöiden aihe ja avainsanat välttämättä kaikki oleelliset tiedot teema-aiheen määrittämiseksi? Oliko kartoituksessa käytetyt kategoriat riittävät ja järkevissä muodossa? Oliko kartoituksen tekijällä riittävät tiedot jotta kategorioiden osumat saatiin ohjattua oikein?

Mikäli olisin aloittamassa työtä puhtaalta pöydältä uudestaan, toteuttaisin kartoituksen hieman eri tavalla. Ensin aloittaisin opintotarjonnasta, minkä avulla rakentaisin teema-aiheiden kategorisoinnin ensimmäisen version. Toisena pyytäisin toimeksiantajan puolesta kommentit kategorioiden luomiseen. Kategorioiden luomisen jälkeen alkaisin tekemään ajankohtaisten aiheiden kartoitusta tarjolla olevan palvelun tai tilaston pohjalta. Ajankohtaisten teema-aiheet kartoittamisen jälkeen pyytäisin toimeksiantajalta täsmennyksen kategoriointiin, jonka jälkeen kävisin tarvittaessa kartoituksen uudelleen läpi. Jos kategorisointi olisi tehty yhteistyössä toimeksiantajan kanssa jo aiemmassa vaiheessa, olisi se vastannut paremmin yhteistyökumppaneille lähetettyä tarvekartoitusta. Näin saataisiin vertailukelpoisemmat tulokset ja voitaisiin paremmin arvioida ajankohtaisten teema-aiheiden kartoitustavan luotettavuutta. Tämä ei toki poista kysymystä kartoituksen tekijän tietojen riittäväydestä.

Nyt kun kategorisointi on kertaalleen tehty ja teema-aiheet määritetty, olisi yksi kehitysehdotus esimerkiksi tilaston rakentamisen aloittaminen kyseiselle kategorisointi pohjalle. Näin saataisiin rakennettua 2-3 vuoden aikana pikkuhiljaa oma tilasto viime vuosien ajankohtaisista opinnäytetöiden aiheista. Pohjana voitaisiin käyttää esimerkiksi tarvekartoitus kyselyn yhteydessä käytettyä kategorisointia. Kun teema-aiheiden "osumien" jaottelun ottaisi mukaan aina opinnäytetyön ohjaajan tehtäväksi, saataisiin tilastoon lisättyä osuma aina opinnäytetyöprosessin yhteydessä. Näin saataisiin vahvistettua osumien luotettavuutta. Lisäksi tilastointia voitaisiin rajata ja ottaa huomioon vain hankkeistetut opinnäytetyöt, jolloin keskittyminen olisi vahvemmin työ- ja elinkeinoelämän tarpeissa. Näin saataisiin rakennettua oma tilasto viime vuosien ajankohtaisista opinnäytetöiden teema-aiheista, sekä välttäisiin jatkossa työläältä tuntuvalta "käsin näpyteltävältä" kartoitus urakalta.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan työryhmä. 2010. Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta innovaatiojärjestelmässä. [verkkodokumentti]. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:8. Opetusministeriö. [Viitattu: 2020-04-29.] Saatavilla: <https://minedu.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-485-860-1>

AMMATTIKORKEAKOULULAKI. L 2014/932. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2020-02-13.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932#L3P9>

Ammattikorkeakoulut.fi. Opinnäytetyö? Lopputyö? Mistä oikein on kyse? [Viitattu: 2020-03-22.] Saatavilla: <https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi/opinnaytetyo-8082>

Hyttinen, Kirsi. 2014. Ammattikorkeakoulujohdon näkemyksiä ammattikorkeakoulutuksen ja työelämän yhteydestä sekä ammattikorkeakoulutuksen vastaavuudesta. Saatavilla: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/43698/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201406132018.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

HÄNTI, Sirpa, KAIRISTO-MERTANEN, Liisa ja KOCK, Heidi 2016. Oivaltava myyntityö, asiakkaana organisaatio [verkkokirja]. Edita. [Viitattu 2020-04-29.] Saatavilla: <https://www.editapublishing.fi/oppiminen/tuote/oivaltava-myyntityo-asiakkaana-organisaatio>

LEVEÄLAHTI, Samuli, NIEMINEN, Jenna, NYSSÖLÄ, Kari, SUOMINEN, Vihtori ja KOTIPELTO, Suvi-pilvi (toim.) 2019. Osaamisrakenne 2035 [verkkodokumentti]. Raportit ja selvitykset 2019:14. Opetushallitus. [Viitattu 2020-05-05.] Saatavilla: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/osaamisrakenne-2035>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Korkeakoulutusta ja tutkimusta koskeva lainsäädäntö. [Viitattu: 2020-03-22.] Saatavilla: <https://minedu.fi/korkeakoulut-ja-tiede-lainsaadanto>

Rissanen, Riitta. 2003. Työelämälähtöinen opinnäytetyö oppimisen kontekstina. [Viitattu: 2020-04-04] Saatavilla: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/67321/951-44-5806-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Savonia-ammattikorkeakoulu. Opetussuunnitelmat. [Viitattu 2020-04-04.] Saatavilla: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KK&krtid=1290&tab=6>

SIPIÄ, Anu ja WEGMÜLLER, Marianne 2020. Tutkimus- ja kehittämistyö on jatkuvan oppimisen alusta. AMK-lehti [digilehti] 1/2020. [Viitattu 2020-04-29.] Saatavilla: <https://uasjournal.fi/1-2020/tutkimus-ja-kehittamistyo/>

Tilastokeskus. Tutkinon suorittaneiden pääasiallinen toiminta vuoden kuluttua valmistumisesta, 2007-2018. [Viitattu: 2020-05-05.] Saatavilla: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__kou__sijk/statfin_sijk_pxt_1111.px/

Timonen, Pirkko. 2008. Opiskelijan ammatillisen kehittämisen edistäminen opinnäytetyön tekemisen avulla. [Viitattu: 2020-04-05.] Saatavilla: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/76490/lisuri00083.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Vipunen, opetushallinnon tilastopalvelu. Ammattikorkeakouluissa suoritettavat opinnäytetyöt. [Viitattu: 2020-04-04.] Saatavilla: https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Amk%20-%20opinnc3%A4ytety%C3%B6t%20-%20amk.xlsb

LIITE 1: TARVEKARTOITUS KYSELYN KYSYMYKSET

1. Mikä on yrityksenne päätoimiala?
 - Maatalous, metsätalous ja kalatalous
 - Kaivostoiminta ja louhinta
 - Teollisuus
 - Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta
 - Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito
 - Rakentaminen
 - Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus
 - Kuljetus ja varastointi
 - Majoitus- ja ravitsemistoiminta
 - Informaatio ja viestintä
 - Rahoitus- ja vakuutustoiminta
 - Kiinteistöalan toiminta
 - Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta
 - Hallinto- ja tukipalvelutoiminta
 - Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus
 - Koulutus
 - Terveys- ja sosiaalipalvelut
 - Taiteet, viihde ja virkistys
 - Muu palvelutoiminta
 - Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön
 - Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta
 - Toimiala tuntematon
2. Mikä on yrityksenne kokoluokka?
 - Mikroyritys (0-9 henkilöä)
 - Pieni yritys (10-49 henkilöä)
 - Keskisuuri yritys (50-249 henkilöä)
 - Suuri yritys (250 tai yli)
3. Onko yritykseen tehty aiemmin opinnäytetyötä?
 - Kyllä
 - Ei
4. Mistä aiheista yritykseen on tehty opinnäytetöitä aiemmin?
 - Avoin vastauskenttä
5. Onko yritys toiminut opintojaksolla suoritettavan projektin toimeksiantajana?
 - Kyllä
 - Ei
6. Onko yritys toiminut ammattikorkeakouluopiskelijan harjoittelupaikan tarjoajana?
 - Kyllä
 - Ei

7. Tekikö opiskelija/opiskelijat harjoitteluun liittyen myös opinnäytetyön?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

8. Toivottu yhteistyömuoto: (Mihin aihealueisiin liittyviä tutkimus- ja kehittämistarpeita yritykses-
sänne on, josta aihepiiristä esim. opinnäytetoimeksianto voisi olla mahdollinen? Talousosaami-
sen kehittämisen aihealueet:)

Aihe	Opinnäytetyön toimeksian- tajana	Opintojaksolla suoritettavan projektin toimeksiantajana
Suorituskykymittaristojen kehittäminen		
Budjetoinnin kehittäminen		
Taloushallinnon automaatio		
Kirjanpidon ja tilinpäätöksen erityiskysymykset		
Arvonlisä ja tuloverotus		
Yhtiöoikeudelliset kysymyk- set		
Tilintarkastus ja sisäinen valvonta		
Tilinpäätösanalyysi		
Kustannuslaskenta		
Kannattavuuslaskenta		
Hinnoittelu		
Investointi- ja rahoitussuun- nittelu		

9. Voitte halutessanne täydentää tai kommentoida valintojanne tekstiruutuun:

- Vapaa tekstikenttä

10. Toivottu yhteistyömuoto: (voitte valita halutessanne molemmat vaihtoehdot) (Mihin aihealueisiin liittyviä tutkimus- ja kehittämistarpeita yrityksessänne on, josta aihepiiristä esim. opinnäytetöimeksiänto voisi olla mahdollinen? Myynnin ja markkinoinnin kehittämisen aihealueet:)

Aihe	Opinnäytetyön toimeksiantajana	Opintojaksolla suoritettavan projektin toimeksiantajana
Asiakkuuksien hallinta ja johtaminen		
Myyntiprosessin hallinta ja kehittäminen		
Markkinoinnin kehittäminen		
Palvelun laatu ja kehittäminen		
Tapahtumien järjestäminen		
Digitaalinen markkinointi		
Kansainvälinen markkinointi		
Yritys- tai tuoteviestintä		

11. Voitte halutessanne täydentää tai kommentoida valintojanne tekstiruutuun:

- Vapaa tekstikenttä

12. Toivottu yhteistyömuoto: (Mihin aihealueisiin liittyviä tutkimus- ja kehittämistarpeita yritykses-
sänne on, josta aihepiiristä esim. opinnäytetoimeksianto voisi olla mahdollinen? Muut liiketoimin-
taosaamisen aihealueet:)

Aihe	Opinnäytetyön toimeksianta- jana	Opintojaksolla suoritettavan projektin toimeksiantajana
Organisaatio- ja työpaikka- kulttuuri		
Johtaminen ja esimiestyö		
Henkilöstöhallinto		
Rekrytointi		
Henkilöstön osaaminen		
Työhyvinvointi ja työssajak- saminen		
Innovaatiotoiminta		
Start-up yrityksen kehittämi- nen		
Ohjelmien tai työvälineiden käyttöönotto		

13. Voitte halutessanne täydentää tai kommentoida valintojanne tekstiruutuun:

- Vapaa tekstiruutu

14. Muu liiketoimintaan liittyvä tutkimus- tai kehittämistarve

- Vapaa tekstiruutu

15. Kuinka kauan arvioitte kyselyssä valitsemienne tarpeiden olevan ajankohtaisia? (Tarkoitus on
välttää tarpeettomat yhteydenotot myöhemmällä ajankohdalla.)

- 1 vuosi
- 2 vuotta
- 3 vuotta
- yli 3 vuotta

16. Keneen voimme olla yhteydessä mainitsemiinne tarpeisiin liittyen?

1. Yrityksen nimi
2. Yhteyshenkilön nimi ja tehtävä yrityksessä
3. Matkapuhelin
4. Sähköposti